

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četr leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četr leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od cetristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220.

Opravnistvo, na katero naise blagovolijo posiliati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Dejanje in besede.

V časopisu, katerega je minister Unger v javni zbornici za vladnega priznal, v „Neue freie Presse“ od zadnje nedelje, beremo slediči dopis iz slovenske junske doline na Koroškem: „Misliš bi, da je po deželnozbornih volitvah v naši dolini slovenska agitacija ugasnila, ker bi bili z volitvo slovanskega apostola Einspielerja ovni z zvoncem narodne stranke svoj namen dosegli; a žalibog nij tako. Slovensko („windisch“) duhovenstvo se znova dviga, dela z mravljinčjo delavnostjo za slovenske tendence in se z vspehom vsem nemškim prizadevanjem ustavlja. S pravo berserkersko divjostjo deluje za te cilje farni provizor na Črni, g. Stiberc, dela izpiske iz krstnih matrik itd. samo v slovenskem jeziku, agitira pri ludbreških, javorskih in vistranskih kmetih, naj v uradu samo slovensko uradovanje zahtevajo in da imajo celo („sogar“!!) pravico slovenske davkarske bukvice terjati. V davkarstvu blajburškem se te želje dapač izpolnjujejo, ker tu biva en skozi in skozi na roden kontrolor, ki je bil iz Ogerskega sem importiran, z imenom Filip Einspieler, vreden brat agitatorja Andreja Einspielerja, kateri zahtevanjem (ausinnen) kmetičev popolnem ustrežati skuša, in tako stvar podpira, skatero se vlada nikdar skladati ne more“. Dopis terja, naj torej vlada tega uradnika prestavi.

Torej vladni list tu naravnost pravi, da vlada ne more nikoli trpeti, da uradnik spolnije postave o ravnopravnosti? Vlada se pozivlje, naj programja uradnika, kateri strogo se zakona držeč slovenskemu kmetu krvavo pridobljen davek slovensko potrdi? Uradnik naj se s prestavljanjem kaznuje v ravnopravnosti Avstriji, kateri se samo da bi „nemška prizadevanja“ podpiral nedere nad slovenskim davkoplăčevalcem po nemški? In tak nasvet beremo v listu, katerega nij sram bilo veliko laž v svet upiti z vprašanjem: kje v Avstriji nij ravnopravnost izvedena, v listu, kateri je zadnji govor nemškega šepetača Hansa Kudlicha slavil, v katerem se govori, da nemška

društva delajo za ravnopravnost, da Avstrija ne more obstati, ako se Nemci in Slovani na podlogi ravnopravnosti ne pomirijo.

Imenovani avstrijsko-nemški „Amerikan“ je 12. t. m. v Tropavi na Šlezkem govoril zbranim svojim kadilem tudi o narodnostenem razporu v Avstriji. Na ta govor menda ustavoverci mnogo pokladajo, ker ne samo da so ga prinesli in ponatisnili vsi ustavoverni listi in lističi, prusačka „Deutsche Zeitung“ je napravila tisoče separatnih odtiskov in jih brezplačno razposlala. Dobili smo jih cel koš celo mi Slovenci, da bi jih „razdelili.“ Govornik prizna, da iz nerešenega narodnostenega vprašanja žuga Avstriji in občni svobodi smrtna pogibelj. Med plevami njegovega govora (in plev je največ, ker mož predmeta ne pozná o katerem nauke daje) je tudi kakovo zrno in eno teh baš priporočenje uvedenja enakopravnosti. Če torej Nemci ploskajo tacim izrekom, kažemo jim lehko tako v nebo vpijoče krvicce, katere dejansko počenjajo, katere dokazujojo, kako v dejanji ravnopravnost z vladom vred nogami teptajo, in policijo na pomoč kličejo proti uradnikom, ki ne zabijo, da so zavoljo naroda tu. Tu imamo zopet ustavoverne Nemce v frazi in v dejanju.

Francoska in slovansko vprašanje.

Na protest českih študentov proti zastopanju francoskega vseučilišča po Höflerji, so odgovorili francoski študentje caenske univerze. S toplimi in srčnimi besedami se zahvaljuje francoska mladež v svojem in v imenu nesrečne Francoske, ter dostavlja, da je oni protest zvezal za vselej francosko s slovansko mladežjo. — Res je, kakor tudi češki „Pokrok“ priznava, da take izjave mladih ljudi nemajo dnevne praktične veljave kakor izjave državnikov, oblast v rokah imajočih. Ali ravno tako gotovo je, da mladina pred časom hodi, da ima njeni navdušenje nekaj proroškega v sebi, in da ideje, za katere se ogreje mladenič, izvršuje in v prakso prevaja iz mladeniča dorasli mož. Tudi o nemški edinstvi, o italijanskem ze-

dinenji se je navduševala mladina obh teh narodov, in zdaj so edinstvo obh teh narodov izvršili možje in dogodjaji. V tem pogledu je to na videz neznatno menjevanje simpatij med Francozi in Slovani največje važnosti za našo bočnost. —

Francozi so spoznali, da je njih največji in smrtni sovražnik nova poprusena Nemčija. Isto vidimo Slovani, sosebno pa med Slovani najbojij nemškemu nasilju izpostavljeni Čehi in mi Slovenci. Enaka pogibelj, ki proti od Nemštvu Slovanom, Dancem, Holandcem, Rumunom in Francozom, — zlila boste vse te narode v eno veliko koalicijo proti osvojevanju poblepnemu Nemštvu, katero okolo in okolo pravih prijateljev nema, in za to se nam nij batí, da bi koncem za vselej padli Germaniji v žrelo. Francoze spoznavajo da je bila njih dozdaj protiruska politika slaba in za nje pogubna, izpoznavajo, da se o Slovanih nijsa iz pravih virov podučevali, ko so nemške vire poslušali. Kar je Napoleonova Francoska grešila, popravlja republikanska, in čas nij daleč ki bode videl Francoze, zopet krepke, na strani — slovanskih Rusov in drugih Slovanov.

Dopisi.

Iz Celja. 20. maja. [Izv. dop.] (Ljubljanski nemčurji v Celji.) In šli so se zopet neumrljivo blamirat! Včerajšnja binčna nedelja je bila od ljubljanskih in celjskih nemčurjev izbrana za parado dotičnih Turnvereinov, Feuerwehrov, nemških pevskih društev, kazin in konstitucionalnih društev. In zbral se je celjski Turnverein ob določeni uri pred celjskim kolidvorom, in prišla je celjska „požarna straža“ v paradi, in nastopilo je celjsko „nemško društvo“, in nijsa izostali tudi pevci. In ko pride ob devetih vlak iz Ljubljane, stopi vodja došlih nemčurjev Dornik na svetlo in zapeli so „Griess Gott“ in zaupili so „Hoch“. In potem je izpregovoril Celjan dr. Wernberger in rekel Ljubljjančanom, katerim, ker jih je bilo strašno malo in to same „mile Jere“, — je menda na lieu bral, kako se

Listek.

Narodni jezik in trgovina.

(Spisal L. H.)

Ker je telegraf tak zavod, ki služi v prvih vrstih trgovini, ne more se mi očitati, da pišem brez prave podlage, ako nekoliko izpregovorim o trgovinskih jezikih, ki so v Evropi v rabi, po telegrafičnih depešah in jezikih, v katerih so napisane.

Trgovinski jezik nij zmirom tudi narodni jezik, ali da se jasneje izrazim, dosti je krajev, v katerih se ne rabi za trgovino jezik dotične dežele, bodisi da so kupei tujoi, bodisi, da so domaćini, a potujčeni, ali v tujem jeziku odgojeni in izobraženi.

Kar sem mogel pri telegrafični postaji v Trstu opaziti o rabi različnih jezikov pri trgovstvu raznih narodov, naj tukaj v kratkem zabilježim.

Najbolj trdrovratno se svojega jezika drže romanski narodi. Iz Laškega dohajajo samo laške, iz Francoske večjidel francoske depeše. Da ne pridejo iz Francoske same francoske, ampak

pogosto tudi nemške depeše, je krivo to, da je tam mnogo nemških trgovcev, posebno pa nemških Judov. Karakteristično je vsakako, da se na Laškem vsi Judje polaščijo, na Francoskem pa ne. Kakor romanski narodi, tako telegrafujejo tudi Angleži večjidel samo v svojem jeziku po svetu, kar našim telegrafistom mnogo truda prizadeva, ker te čudne pisave in teh nikomur podobnih izrazov nijsa navajeni.

Nemci telegrafujejo doma, to je od enega nemškega mesta do druga, vse nemški, izvzemši kako francosko poslanico med plemenitaši, ki pa navadno nij kupčjskega zadržanja.

Ravno tako kupčujejo na vzhod, to je v slovenske dežele, skoraj izključivo v nemškem jeziku. Proti zapadu in jugu pa se Nemci morajo posluževati francoskega, angležkega in laškega jezika, ker se dotični narodi nečejo učiti nemščine. Ko bi bojazen nekaterih, da bode Nemčija vso Evropo germanizirala, že sama na sebi smešna ne bila, izgubila bi se o pogledu na statistiko trgovinskih jezikov, ker se zapadni narodi, kot starejši in tisti, od katerih je kultura izšla, od Nemcev ne uče in ne bodo učili ne je-

zika ne česa druga. Kakor se zapadnim narodom ne zdi truda vredno, učiti se nemščine, ravno tako se Nemci ne marajo učiti magjarskega in slovanskih jezikov, in to toliko menj, ker jim Slovani le preradi nasproti prihajajo s tem, da se nemški uče; na Ogerskem je pa trgovina večjidel v rokah Judov in Nemcev, ki so sicer engažirani Magjari v politiki, za dom in trgovino pa se poslužujejo nemškega jezika.

Slovanski narodi se ne poslužujejo svojih jezikov za izvenzemsko trgovino. Še v domači zemlji rabijo pogosto tujščino.

Rusi in Poljaki se poslužujejo po večjem francoskem; Čehi, Slovenci in Hrvatje nemškega, južni Hrvatje (Istrijane, Dalmatinci) in Srbi blizu jadranskega morja pa laškega jezika.

Da se Rusi in Srbi za izvenzemsko kupčijo ne poslužujejo svojega jezika, je krivo med drugim tudi to, ker se vsled mednarodne pogodbe depeše v cirilici pisane ne sprejemajo. — V kaki meri Čehi doma rabijo pri brzjavu svoj jezik, mi je neznan; Slovenci vsaj skoraj nič; seveda je pa tudi trgovina pri nas večjidel še v tujih rokah; le goriške ženske, ki prodajajo črešnje na Dunaj

straha tresejo, da bi kje kak Slovenec jih pogledal, da „naj se ne boje, tu v Celji se jim ne bode nič zgodilo, tu so „nemška tla“, že tudi Slovani sprevidijo, da je Celje za nje izgubljeno itd.“ In odgovoril mu je sin znanega „slovenskega“ bukvoveza in knjigoprodajaleca Gerberja in potem pa je bil „slovesni vhod“ v mesto. Sedaj pa se je nehala navdušenost med Celjanimi. Kajti ko razvijejo došli Ljubljanci svoje moči, videlo se je, da jih je malo več ko 20 mož, katerim na čelu marširajo in godejo Doberletovi „navžarji“. In to Vam je imposantna kapela! Težko je popisati vtis, katerega so ti može napravili pri Celjanih in ako bi hotel biti prav natančen poročevalec, ki bi Vam podal vse posameznosti iz „slovesnega vhoda“, moral bi navesti mnogo preraikalnih sodeb, katere pa niso za javnost. Samo en izrek poštenega celjskega nemškatarskega filistra o ljubljanskih turnerjih naj povem. Rekel je mož malo „ne parlamentarno“: „Es kamen 13 Turner und unter diesen 15 L . . . . .“.

Vidno sram je bilo Celjane v družbi svojih gostov. To je tudi pokazalo malo število onih ki so se „banketa“ udeležili. Pri vsaki točki s tolikim hrupom objavljenega programa je bilo menj Celjanov videti in ko so denes dopoldne turnerji na stari grad izlet napravili, nij bilo videti med deležniki iz Celja ne enega meščana in število Ljubljancov je težko više bilo, kakor ono, katero je izračunil gori omenjeni Celjan.

Pred dvema leti so Celjani Ljubljane povabili in izlet je tedaj še vendar nekoliko nemčurske veljave kazal. Letos so se Ljubljanci vsilili in mnogi odlični nemškutar v Celji je nerad šel sprejemati „Nemee iz Kranjskega“. Lahko bi še omenil različne škandale ljubljanskih turnerjev v Celji, — a naj bode dosti; saj nemčurji sami dobro čutijo, kaj so doživeli letos v Celji; gotovo jih ne bode več mikalo sem prihajati.

Iz Goriškega 19. maja [Izv. dop.]
(Lepi izgledi prihodnje soge vseh stanov v narodnem delovanju?) Z datumom 15. aprila t. l. je pet duhovnikov, katere spodaj natančnejše karakteriziram, izdalo skriven poziv k ustanovljenju novega društva in novega slovenskega časnika. Ker imamo že slovensko-politično društvo „Sočo“, ker imamo že tudi utren in v narodnem obziru odločen in dober goriško-slovenski časnik, — je jasno, da hoče novo društvo in nov časnik v protivništvo stopiti obema „Sočama“, in v tem mnenji smo tem bolj potrjeni, ker vidimo, da ta poziv že obstoječe društvo in obstoječ časnik popolnoma ignorira, kakor da ga ne bi bilo. Da se nam goriškim in vsem Slovencem more zgoditi kakor Šmatoplukovim sinovom, ako bodemo gledali na stanove pri narodni politiki, to je lehko mogoče. Odbor omenjenih petih duhovnov, pozivlje, naj vsak duhoven

pristopi in naj vsak duhoven vsaj pet goldinarjev daruje za ustanovitev novega lista.

Vaš dopisnik iz Gorice je bil menda krivo podučen ko Vam je pisal, da je načelnik temu podvetju oče ranjek vladne in dualistične „Domovine“ Andrej Marušič. Mogoče, ali prav verjetno, da je on prvi in pravi „movens“, vendar nij podpisani.

V osnovalnem odboru je podpisani g. Jožef Marušič, katehet na normalki in ravnatelj nadškofijskoga verdenberškega seminišča, ki je sternoč („kužin“, kakor pravijo Štanderžani,) g. Andreja Marušiča, kateheta spodnje gimnazije in bivšega prvega slovenskega „oficijoznega žurnalista“ in očeta umrle „Domovine“, za goriške Slovence še posebno žalostnega spomina. Omenjeni g. Jož. Marušič je sicer tudi Vam znan, kot človek, ki je predlanjsko leto svojim rejencem prepovedal čitati „Slov. Nared.“ iz razlogov, katere Vam je tedajni dopisnik sporočil. Sicer pa ponavljam, da nečem s tem trditi, da bi za „kulismi“ omenjene okrožnice tudi ne utegnil tičati nekdanji „poloficijozni“ žurnalist Andrej Marušič, ker se mnogokrat za „kulismi“ enacih podvetij skrivne in čudne reči godé. Nad tem pozivu so podpisani č. gg.: 1) Štefan Bensa, korar in vodja nadškofijiske pišarnice, zarad katerega volitve v korarstvo metropolitanske cerkve je preteklo leto velik razpor med konzistorialnimi svetniki in nadvladiko nastal; 2) Dr. Janez Nep. Hrast, namestni ravnatelj in učitelj cerkvene zgodovine in cerkvenega prava v osrednjem seminišči; 3) Jan. Kumar, fajmošter cerkve sv. Ignacija in častni komornik (?) ali „cubicularius“ sv. Očeta; 4) Jan Nep. Stres, duhovni pomočnik v Mirnem blizu Gorice in 5) že omenjeni Jožef Marušič. Sicer po pozivu soditi, ima društvo namen, utrditi med Slovenci katoliško nravnost in drugič „tudi“ svoje narodne pravice varovati in „pošteno“ in po postavni poti braniti, h kateremu cilju slov. duhovščino pristopiti izpodbuja.

Dvomim pa s polno pravico, da so vsi oni peticni podpisatelji zraven tudi odločni narodnjaki. Kolikor jih jaz poznam, sodeč jih po njih dosedanjem delovanji, rečem: niso! Pisarnica redništva (akoravno sede v tej pisarnici in se perejo s pisarniškimi posli zgolj slovenski duhovniki) gg. Štefan Kafol, kancler, J. Globočnik, tajnik in nadvladiški kaplan in kancelist Mat. Kranjana), katere pisarnice vodja je ta „monsignore“ Štef. Bensa, je dosehmal še vedno v obče nemška in laška. Sprejema sicer tudi slovenske spise, ali njeni odloki in dopisi so redko slovenski pisani; tudi se dvomi, da bi bil on slovenskemu uradovanju popolnoma kôs. Drugi je častni korar in učeni bogoslovja doktor Hrast, mož sicer bogoslovne učenosti, ki nekaj let sem stilistiko tudi slovensko razlagal, a po svojem visokem poklicu je oviran (?) biti tudi zvaujno odločen

narodnjak, akoravno se njemu rodoljubje ne more čisto odrekati. Govori se, da hoče po svojem zvunanjem vedenji malko preveč „imponovati“. Ker je tudi on to okrožnico podpisal, gre verjeti, da bode odsehmal tudi po zvunanjem ves odločen narodnjak, ker je slovenščini popolnoma kôs. Tretji podpisatelj je č. g. Jan. Kumar, fajmošter pri sv. Ignaciji in bivši vojaški duhovnik; kakšen dejanski rodoljub je bil dosehmal, nijsem mogel izvedeti, ali velik nij bil, ker se je dosihmal podpisoval „Cumar“ mesto Kumar ali boljše Humar. Četrtri je g. Jan. Nep. Strés, kaplan v Mirnem, mlad duhovnik bistre glave, kateri je bil baje svoj podpis še le potem pridejal, ko se mu je zagotovljalo, da bode list, katerega hoče slov. kat. pol. društvo izdavati, popolnoma neodvisen od škofijsko kurije in drugod. Poslednji g. Jož. Marušič je bil prva leta kaplan na deželi, potem nekaj časa jetniški duhoven v Leopoldovem mestu nitranske županije na Ogerskem, odsedaj je katehet in vodja verdenberškega seminišča. Razen odločnega rodoljuba g. Stresa so vsi ostali tako, ali tako menj ali več od svojih višjih odvisni.

Zakaj se nij na omenjeno okrožnico in poziv bivši oče „Domovine“ podpisal, ali prav za prav zakaj ga niso v osnovalni odbor vzeli, nij težko verjeti, kakor gre govorica; kajti potem bi se bil malo kdo v društvo in kot podpornik družvenega lista podpisati hotel, in bi ne bilo treba niti o mogočnosti tacega početja še misliti ne; toliko zaupanja je izgubil on z „izdajanju Domovine“ tudi med večino duhovščine. Zato je najbrž zdaj sam za „kulismi“ ostal in bode druge naprej rini, a on delal po svoje. Na podpisovalnih polah sem zapazil mnogo imen (tudi tachih duhovnikov, ki so v rodoljubji mlačneži ali celo napsotniki slov. uradovanja *) posebno v duhovskih pisih in ki ne znajo ali nečajo znati le par vrstic slovensko pisati.

Še to! Tudi goriški duhovščini se je o priliki omenjene okrožnice poslal poziv od c. kr. namestništva v Trstu in od škofije priporeden, kdor bi hotel namreč za podporo onih 500.000 od državnega zpora odločenih forintov prosi. Pa pogoji razen „ustavovernega vedenja“ so k temu še taki, da nij mogoče, da bi se kateri še tako revni duhoven na te državne in nemške limance ujeti hotel. In bi moral ubogi duhoven vso svojo revščino in potrebo v pisani prošnji c. kr. namestništvu in redništvu razodeti, kar je za človeka in duhovna, ki je 16 let šolske klopi grel, preponižljivo; in če je moral kakor si bodi dosehmal brez podpore in milosti ustavovernega protislovanskega ministerstva živeti, gotovo se noben, saj slovensk duhoven, ne bo lotil sam sebe ponizevati in svojo „mizerijo“ svetu razkrivati, ter rajše bode še naprej kakor dosehmal brez takšne podpore iz judeževe mošnje životaril. Toliko značaja ima že slovenska goriška duhovščina, in rodoljubna je tudi toliko, da svojega prepričanja in domoljubja ne prodaja za judeževe novice ali Ezaovo lečo! Naj bi tudi v narodnem obziru vsi duhovniki tako lepo ravnali in sosebno mlajši odločni narodnjaki duhovskega stanu skrbeli, da se odvrne — poguben razpor!

Iz Lavantinske Škofije, 20. maja [Izv. dop.] (Za ustavoverne slov. duhovnike) V ognji se čisti zlato, srce človeško v izkušnjavah, in — 500.000 goldinarjev Stre-mayr-jevh, odločenih za „korektno državljanško držanje“ in ustavoverje duhovnikov, nam razodeva misli nekaterih naših gospodov duhovnov. Hvalimo Boga, da se v lavantinski škofiji niso oglasili drugi in v večjem številu — za ta Dalmatinski dar. 1. Izmed kaplanov, torej manjših duhovnov, so nam do sedaj znani četirje. a) Gospod Fr. Fišer, kaplan Vuzeniški. Hotel je menda

*) Eden teh se je o neki priliki lanjsko leto hudoval nad enim svojih duhov. tovarišev, da se je drznil tudi v duhovskih zadavah slovensko pisati, rekli: „Die Kirchensprache ist die lateinische, sonst kann auch deutsch oder italienisch amtirt werden, wor-nach ich mich genau halte, aber slovenisch das geht ja nicht“.

in druge kraje, si telegrafujejo med seboj dosta-krat po slovenski. Hrvatsko-srbskih depes pa pride v Trst in skozi Trst mnogo več, nego slovenskih. Magjarska trgovinska depesa je, kakor sem že zgoraj omenil, bela vrana.

Grki se poslužujejo ali svojega ali laškega jezika.

Med Rumunijo in drugo Evropo pa posredujeta francoski in laški jezik.

Čeravno si slovanski jeziki pri neugodnih okoliščinah do sedaj še niso mogli priboriti tiste veljave, katera jim pristuje, prerokuje se vendar enemu izmed njih, namreč rusku, po pravici velika prihodnjost. Ruski trgovci ga že sedaj v domači in azijatski kupčiji upotrebljujejo; s časom bode odrinil vse druge trgovinske jezike na severovzhodu, ter se razširil po celej širni Aziji, kjer je že sedaj močno znan. Poljaki niso za kupčijo rojeni, trgujejo tam Judje in sicer v nemškem jeziku; kar sem videl depes od poljskih žlahtičev, bile so vse francoske. V Poljskem se bodeta borila nemški in ruski jezik, kar se tiče namreč trgovine.

V deželah češke krone se borita nemški in

češki jezik za nadvlado, pa pri tej neutrudljivej delavnosti Čehov na obrtniškem in kupčiskem polju se bo utrdil najbrže poslednji ter se razširil še čez severno Ogersko.

Na jugu si je do zdaj slovenski jezik najmenj veljave v kupčiji pridobil. Srbo-hrvaščina se že zdaj vspešno ustavlja nemščini in laščini, na Bulgarsko pa še tuji jeziki, razen grškega, niso prodrli, in ker so Bulgari prav marljivi in sposobni za trgovino, si ne bodo mogli tuji kupec tam dosti tal pridobiti. Ker k sreči jezik gospodijočega naroda, namreč turški, nema nobene veljave, si bodo na balkanskem poluotoku slovanski jeziki prav lahko in v kratkem času pridobili nadvlast.

Do sedaj pa so poglaviti jeziki za mediano trgovino v Evropi: angležki, francoski, nemški, laški in ruski.

Za telegraf je francoščina oficijelni jezik vseh narodov. A na celem svetu se največ v angleškem jeziku telegrafira, ker imajo Angleži in Amerikanci, kakor znano, večji del pozemske trgovine v rokah.

le poskusiti, je-li še je „persona grata“ tudi zdanji vladni, kateri ga je graška „Tagespošta“ že dovoljkrat črnila zarad njega delovanja v kat. konserv. društvu, katero je ustanovil, in zavoljo njegovega delovanja v šoli, do katere mu je ondotni šolski zastop že vrata zapiral. b) Gosp. Jože Propst, kaplan v slov. Bistrici. Rojen je v Hartberg-u na Nemškem, izgojen v Mariboru in slovenčina mu je precej „kineška“. Saj je tudi „Slov. Gospodar“ (št. 36. pretečenega leta) resnico povedal „da je v slov. Bistrici od debeloličnega, zagorelega mavtarja na bregu, ki ima na čelu kakor Bismark troje bodečih las, noter do zadnjega „burgarja“ onkraj „nemške cerkve“ z dekanom vred vse nemško in nemškega liberalizma pijano“. c) G. Florian Vizovišek, kaplan v Kozjem; želimo mu, da bi 50 gold. res dobil, ako mu napolne žepe; drugačega ne vemo o njem. d) Gosp. Kunen Joža, kaplan pri Kapeli zunaj Radgone. Ako je možiček imel katero vodilo, so mu bile gotovo besede sv. pisma: „omni habenti dabitur et abundabit“ (Luk. 19.); zakaj „belj je belj“ je reklo tisti, ki si je „špeh v maslu pohal“. 2. Župnikov je do sedaj prosilo 9 in sicer: 1. Gosp. Jože Skrta, pri sv. Miklavži pod Laškem. Nagibe išči zgorej sub. 1. a) in e) — Drugič: G. Martin Rubin, pri Kapeli zunaj Radgone. Hudobni jeziki mu sicer oponašajo premoženja od 12 do 15 tisoč goldinarjev. Mi gospodu v žep kukali nijsmo, pa toliko vemo, da si je sirota ondi „privirtoval“ vinograd in pa „bauverski grlnt“. Ali je torej potreben, nam nij znano, pa vreden je, to mu prisegamo. Tretjič g. Martin Kragl, župnik pri sv. Miklavžu na Polji. Težek neki je kakor poprejšnji — vse drugo glej sub 2. b). Četrtič g. Mavčič pri sv. Tomažu blizu Velike Nedelje. Petič gosp. Kramberger, pri sv. Janu na dravskem polju. Drugačega o omenjenih gospodih ne vem, torej glej poprejšnje. Pa „na zdavlje jim bilo junačko!“

Iz Zagreba 21. maja. (Izv. dop.) Prvi sestanki zagrebških volilcev narodne stranke so pokazali, da je zmaga vseh treh narodnih kandidatov toliko kot gotova. Nasprotno pa sestanki magjaronskih volilcev še spominka vredni nijso. V nje prihajajo samo ljudje, ki imajo sicer dober pilež in dober žderež, pravico glasovanja pa k večjemu njih vsak deseti. V I. volilnem okraji stoji narodnjak odvetnik Krestič nasproti nj. prevzetenosti Vakanoviču, v II. volilnem okraji narodnjak trgovec Jakič nasproti magaronu odvetniku Makovecu, in v III. volilnem okraji Mrazovič nasproti mestnemu senatorju Deželiču. — Glasovi iz dežele so za narodno stranko skoz povoljni. Vakanoviču se ne bo posrečilo, kakor leta 1868. Rauchu, da bo naše javno mnenje kastriral. Saborska večina bo nedvojbeno narodnjaška, in s tem se bo tudi levica v peštanskem državnem zboru za celih 32 hrvatskih glasov pomnožila, in brž ko ne s tem tudi v parlamentarno večino spreobrnila, in zlasti to je, kar Lonyayu spati ne da. Kaj bode potem z realno unijo med cis- in translajtanjem, kaj bo z duvalizmom, kaj z delegacijami? — Naša vlada pa tudi že predvideva svoj poraz. Baron Rauch — za kolisami stojecim kolovodja cele denašnje volilne agitacije — je baje že v Pešto poročil, da je magjaranstvo na Hrvatskem pri predstoječih volitvah izgubljeno. Kljub temu pa vendar vlada še zmerom strašno na volilce pritska. Zlasti so zopet uradniki, ki morajo najhujši pritisek prenašati, vendar se pa še precej odločno in očito od vlade proč obračajo. Prva saborska volitev je 23. t. m. v Karlovcu. Dr. Makancu nasproti magaroni v Karlovcu do danes še kandidata postavili nijso, pa ga tudi ne bodo. Potem bodo pa rekli, da je dr. Makanc samo zato zmagal, ker mu nobenega kandidata nasproti postavili nijso!

Zadnji list „Slovenskega Naroda“ omenjava, da mu je priloženo pojasnilo J. Vončine glede obelodanjenja poznanih „promemorij“. Tega pojasnila mi zagrebški naročniki nijsmo dobili. Vzelo se je brž ko ne (gotovo! Uredn.) na pošti iz listov ven, ki so nam zavoljo tega vsi pomandrani v

roke pričeli. Naj kdo juristov razsodi, ali je to tativina ali rop? Vlada s tem činom pa nij nič dosegla. Mi smo pojasnilo vendar brali. Javne kradbe in javni rop so zopet na duevnem redu od kar je naš magjaronski magistrat zloglasnega Gjurkovečkega zopet kot poverjenika sigurnosti rehabilitiral.

Jelačičev spomenik je bil v spomin njegovega smrtnega dne 20. maja ves v vencih, trakih in zastavah.

Politični razgled.

Med binkoštmi prazniki iz Dunaja čujemo zopet poročila o ministerskih krizah. Povod tem notranjim motanjem med ustavoverno vlado je preprič: ali se ima zidati predilska, ali loškotržaška železniška črta. Minister Banhans je baje za Predil, vojni minister pak za loško srto. Vsled tega hočejo baje Banhansa izpodriniti, isto tako Pretisa premestiti. Kaj je na tem vsem, učila bode bližnja prihodnost.

Nemški izobraženci v Strasburgu in grška druhal v Smirni delajo enako. V Smirni je bilo nekoliko judov tepenih in pobitih. Veliko vpitje v nemško-liberalnih listih! V Strasburgu sta pa dva nemška profesorja s pestmi na tla potolklia enega starca, da je potem umrl, in nemške novine za to surovost iz lastnega taborja nemajo drugega nego izgovarjanje in zavijanje stvari. Dobro omeni celo en nemški list (bela vrana) „Südd. Post“, da Smirnici nijso bili nikjer na akademijah, kakor oni učeni nemški pobojni v Strasburgu. Kako vpitje bi bilo, dve leti zaporedom, ko bi bila dva slovanska profesorja kaj enacega storila.

Francoski maršal Bazaine je zdaj zaprt in čaka da se sodba o njegovi predaji Metza izreče.

Na Italijanskem so imeli te dni malo ministersko krizo. Odstopil je minister Correnti, ker se vladni nij primerno zdelo novo šolsko postavo zbornici predložiti, katera duhovnike iz šolskega nadzorstva odpraviti hoče.

Iz Španije dohajajo različna poročila. Karlisti poročajo, da zmagujejo vladno vojsko, vladni pa poroča da je ujela 5000 karlističnih upornikov. Gotovo je, da domača vojska divja še ostro, ter da karlistični punt nikakor nij udušen. Republikanci — edina poštena in narodna stranka na Španjskem — ne pomagajo Karlistom, a tudi ne vladni.

Razne stvari.

* (Zadnji številki „Slov. Nar.“) smo bili prideli, kot prilogo, hrvatsko Vončinovo izjavo o Vakanovičevih klevetanjih in smo bili našega lista poslali tako mnogo izpisov po vsem Hrvatskem. V Zagrebu naročniki niso priloge dobili, torej so jo špielji po poštah pokradli. Kaka je bila osoda te priloge po drugem Hrvatskem, ne vemo. A to, da utegnejo krasti, bilo je že prej misliti — in vse eno je iz naše tiskarnice priloga razširila se po Hrvatskem! — Čudno se pa nam zdi, da tudi nekateri naši naročniki te priloge niso dobili; ekspedicija jo je priložila vsem.

* (Iz pred sodnije). Kranjska komisija za zemljiščno odvezo in uravnavo je sklenila gozde v Ravnah in v Šmarci v radoliškem okraji med one, ki imajo pravico do njih, razdeliti. V ta namen je prišel gozdar Seitner gozde med posamezne posestnike razmerjevat, pa 32 kmetov iz Žerovnic in iz Mostov s silo zapodi gozdarja in njegove pomagače ter uniči že postavljeni znamenja. Bilo je onih 32 kmetov toženih zarad ustaje in pri obravnavi 17. t. m. je ljubljanska deželnna sodnija 27 izmed njih obsodila na šest-dnevno do dveletno ječo.

* (Postojnsko jamo) je o binkoštih nad 5000 ljudi obiskalo. Postojna je bila prenapolnena s tuji.

* („Ipavski Sokol“) napravi 26. maja 1872 točno ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani

besedo s petjem in igro „Bob iz Kranja“, h kater vse narodno občinstvo uljudno vabi Odbor.

* (Pravila „založne v Ziljski Bistrici“) na Koroškem, je vlada zodlokoma od 1. maja št. 510/P., potrdila. Zavod je narozen in ljudstvu tako po volji ter bode tudi v narodnem obziru imel gotovo velik vpliv.

* (Za zidanje nove ptujske bolnice) je daroval cesar 500 gld.

* („Dunajski soneti“ in „Preširnova pisma iz Elizije“) Na Dunaju živeči slovenski pesnik Jos. Stritar je na svitlo dal 15 „dunajskih sonetov“ in 3 „Preširnova pisma iz Elizije“. Tem pismom je na konci dostavil krtek odgovor „Novicam“ zlasti o spisu, v katerem ga je bil 1870 leta g. Bolè v „Novicah“ kot izdatelja „Zvona“ napadel. — Soneti so v posebni knjižici na eni pôli, in Preširnova pisma (v verzih) tudi v posebni knjižici zopet na svoji pôli. Soneti so vsi zabavljivi ter zelo mahajo po slovenskih prvih glavah. Da jih je na svitlo pripravil poslednji preprič o pisavi Preširnovega imena, kaže to, ker imajo na čelu besede iz „Novic“: „Sapo zaprli!“ Isti preprič je zbudil tudi enako osoljena Preširnova pisma. Kakor je podoba, pesnik misli stvar nadaljevati, ker ima vsaka obeh knjižic na sebi številko I. Komur so znane poezije Borisa Mirana, temu je dovolj povedati, da je pesnik kot pesnik na vse strani tako dovršen, kakor v Miranovih pesnih; a kar se tiče stikov (rim), to je Stritar v sonetih in v Preširnovih pesnih Slovencem tir razširil; kajti nikdo pred njim še nij rabil stikov, kakoršni so ti: koncesijo — delé si jo; korenik si — sufksi itd. Sploh se nahaja mnogo nenašavnih stikov, katerih je človek posebno zato tako vesel, ker se jih nij mogel nadejati, in ker se pri nas na to sicer vse premalo pazi. Pesnik je sonete in Preširnova pisma sam založil. Pri njem v Hutteldorfu poleg Dunaja je na prodaj knjižica sonetov po 20 kr. in knjižica Preširnovih pisem tudi po 20 kr. — Na koncu pa ne moremo drugače, da genijalnemu g. pisatelju njegove besede, katere sam o našem in svojem prijatelji daje Preširnu govoriti, tudi zanj navajamo, da je namreč

„Vzel v róko preveliko orožje;
Lev s tigri borí se naj, ne z mušicami;
Kaj trga in ruje se mož z Novicami?
Čemu vso to učenosti potrato?
Drugam naj obrne svoje kreposti,
Kjer res potreba je učenosti.
Kaj drug bi pisal s takim peresom!
A mož ga nosi rad za ušesom.
Če more pri njem kaj tvoja beseda,
Govori z možem — z lépa, se ve da,
In reci, da naša družba vesoljna
Tu doli z njim nij nič zadovoljna.
Vse to mu rēci, in tudi povéj mu:
Pusti naj té abecedne tepéze,
Po višjem naj, imenitnejšem seže;
Deli se naj delo, da bo kaj prida;
Drug kamen naj lomi, on naj zida.“

* (Nova slovenska knjiga). Znani marljivi slovenski spisatelj Jožef Godina-Verdelski v Trstu je izdal in založil „Kratek pregled vesoljnega sveta sploh in posebno naše zemlje“. Cena tej za prosto ljudstvo in tudi za ljudske šole namenjene knjige je 25 krajcarjev. Kdor hoče znanjaželnemu slovenskemu ljudstvu in narodni mladini po kmetih dati dober in koristen dar, naj širi to knjigo.

* (Literarna novica) G. Hadrlap nameava v zvezi z g. Cegnarjem in Hribarjem izdati v kratkem zbirko pesni.

* (Slovan na morji). Jurien de la Gravière, sloveči francoski admiral, piše v svoji najnovejši knjigi: „Krivo se je po svetu mislilo da so Nemci zmagali v bitvi pri Visu; to nij bil sukob med nemško in italijansko floto nego to so bili Slovani, ki so zopet potolkli Genueze. V obče ta pisec mnogo hvali slovansko marino.“

* (Pogorela) je vas Cirkovec blizu Ptuja Ogenj: je 54 kmetom vsa poslopja pokončal. Tudi en otrok je v plamenu smrt našel.

* (Umril) je Simon Balenović, urednik hrvatskega „katoličkega lista“, še ne prav 37 let star. Bil je eden najmarljivejših hrv. pisateljev. Spisal je med drugim „povestnico hrvatskega naroda“, katero je izdalo „društvo sv. Jeronima“.

* (Črne) se je bahal, da je s svojim izdajstvom slovenskega programa pridobil goriškim Slovencem predilsko železnično, in to je tudi c. kr. Slovenec Winkler (patriot kolikor baš vlada dopušča) v svoji agitaciji za Černetovo zaupnico porabljaj. Zdaj pa Črne niti v oni odbor nij voljen v državnem zboru, kateri odbor ima vprašanje predilske železnice reševati. Jasno je torej, da je bilo njegovo zagovarjanje samobletanje, a jasna tudi vladna nemška nehvaljenost za izdajalce.

* (Velik požar) Po noči med 29. in 30. aprilom je zgorela v Petrogradu večina na Admireljskem trgu stojecih letnih stanovališč, Bergovo gledišče in Volfov cirkus v teku ene ure.

* (Turgenjeva slavnost) Kakor znano so v Petrogradu hoteli napraviti posebno svečanost v oslavljene 25letnega literarnega delovanja velikega ruskega novelista Turgenjeva. Ko je to Turgenjev (sedaj v Parizu živeč) izvedel, pisal je list uredništvu „Sēb. Vēd.“, v katerem izreka zahvalo za nameravano slavnost, ob enem pa izreka, da bi se opustila. — Kakor pišejo „Sovrem. Izv.“ ubogal je dotični komitet, in se res vsako oslavljene opusti.

* (Upor v Harkovu) Guljanje je o velikonoči Rusom neobhodno potrebno in tako je tudi letos dne 17. (29.) aprila celo harkovsko mesto guljalo. Vsak pravoslaven Rus mora biti pri guljanju nekoliko pijan in od te starodavne navade se tudi letos v Harkovu nij opustilo. Ko je pa

policija zavoljo vpitja hotela zapreti guljajoč se par, nastalo je v zbranem narodu glasno mrmiranje in nekteri so se celo podstopili policijo odgnati. Policijski ravnatelj je na to poslal na Mihajlovskega trga požarno stražo, da bi ta nadomestila policajo, pa ko se narod nij hotel raziti, niti guljajoča se razgrajalec dej izročiti, začela je po njih škopiti in iz tega je nastala vstaja, pri katerej je bilo iz naroda 18 ubitih, 80 težko in 30 lehko ranjenih. Kakor pripovedujejo soglasno ruski časopisi, bilo je pohištvo iz stanovališč dveh policijskih oddelkov deloma polomljeno, deloma skoz okno pometano, vendar se pa carjeve podobe nobeden doteknil nij.

* (Izpred sodnije) V Celji je bila one dni obravnavana proti 16letni deklici Lizi Alt, katera je 3. marca 1871 gorečo žvepljenko v slabnato streho hiše kmata Rodoška vtaknila in tako hišo zažgala, kar je Rodošku 330 gl. škode napravilo. Ker je mlado dekle samo iz mladostne nepremišljenosti hišo zapalilo, je bilo v Celji obsojeno samo na 6 dni ječe. Vsled priziva državnega pravdništva pa je višja deželnna sodnija Liro Alt na tri leta težke ječe obsodila.

* (Pomoči) išče mlad Slovenec, kateri višjih šol v Gradeu ne more zarad pomanjkanja izvršiti. Pomaga mu, kdor mu dobi kako kolikor trajno službo. Prosilec piše izvrstno slovenski. Kdor mu hoče pomagati, izve adreso pri uredništvu „Slov. Nar.“

Za stradajoče slovenske brate na Kranjskem
je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:
gld. kr.
Prenesek iz št. 57 „Slov. Nar.“ . . . 735 79
Gosp. dr. S... in Muran in Lovro
Pučkov 1 50
Skupaj . 737 29
Administracija „Sl. Naroda“.

Listnica uredništva. G. Mat. R—t. v T.: Časopis, s katerim polemizujete v svojem dopisu, je tako obskulren in neškodljiv, da je kvar za prostor, na katerem bi mu odgovarjali.

Listnica opravnosti. Gosp. dr. Fr. R. v Trstu: Prejeli — do konca septembra t. l.

V Kamnogorico in okolico.

Dovolimo si svojim p. t. družbenikom in deželnikom naznaniti, da smo zastop za Kamnogorico in okolico izročili svojemu dosedanjemu zastopniku v Kropi

gosp. Francu Pircu,

kateri ima ob enem popolno pravico vse podvzeti, kar bi banki na korist biti moglo.

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne praske banke „Slavije“

v Ljubljani.

103—1)

Razpisana služba.

Pri podpisanim županstvu je razpisana služba občinskega tajnika z letno plačo 400 gld. s pristranskimi zaslužki, kakor tudi s prostim stanovanjem, ako je tajnik samskega stana.

Razun drugih lastnosti, ki jih županstvo potrebuje, se posebno tirja znanje slovenskega jezika.

Prosileci naj svoje prošnje do 10. junija t. l. pri podpisanim županu vlože.

Županstvo v Cirknici na Notranjskem,
dné 14. maja 1872.

And. Milave.

Dr. Gršak

Ormužu

išče izurjenega solicitatorja.

Liebig'ov Kumy-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot **zdravilo** priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritrjanji medicinskih fakultut prvo rajdo vseh do zdaj proti pljučni susici poznanih in rabljenih zavzemajoče zdravilo. — Ta isto ozdravlja brž in sigurno: **jetliko**, (celo v razvitem stanju) **tuberkuulozo** (pričak: kašlanje krví, hektična grozica, zmanjkoanje sape) **želodčni, črevni in bronhialni katar, anämijo** (uboštvo krví) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkurijala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma, sušenje, boljenje hrbtnega mozga, hysterijo, in slabost živev.**

Za flacon 1 gld. a. v. Kištice od 4 flaconov dolj do vsakega kvantuma. Razpošiljanje na venjsko oskrbljuje generalni zalog.

„Kumys - Heil - Anstalt

Wien, Mariabiflerstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha — z medicino — zdravljeni bolniki naj zaupno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredi.

(106—1)

Avstrijsko centralno stavbno društvo

na Dunaji,

ustanovljeno na vzajemnost s temeljnimi kapitalom v znesku

5 miljonov goldinarjev,

od katerih se bodeta izprva 2 miljona emitirala,

daje vsakemu priliku, si z malimi mesečimi plačili od 10 goldinarjev na višje in z enokratno pristopino v znesku 20 goldinarjev lastno hišo, posestvo, graščino itd. pridobiti. Vsako plačilo daje do prve bilance 5 percentov obresti in je deležno vsega čistega dobička društva.

Pisma o pristopu s priloženimi zneski sprejema avstrijskega centralnega stavbnega društva:

glavno zastopstvo, Dunaj, Opernring 21,

kjer se prospekti, pravila itd. brezplačno razdavajo in razpošiljajo.

„GRESHAM“,

društvo za zavarovanje življenja in dohodkov na Dunaji.

Podpisano ravnateljstvo očitno naznanja, da je svojega dozdanjega nadzornika za Kranjsko gospoda

Avgusta Vrtnik-a

odslej za svojega nadzornika in organizatorja za vse pokrajine južne Avstrije postavilo, ter ga pooblastilo sklepati zavarovanja v vseh oddelkih prejemati naddana plačila za društveni račun ter potrjevati prejem, zdravniške izvedence, nad- in podzastopnike nasvetovati in vslužiti.

Na Dunaji, 8. maja 1872.

(107—1)

Ravnateljstvo avstrijskega Gresham-a.

Avviso agli Italiani.

(84—7)

La Regia Legazione d'Italia in Vienna invita tutti i sudditi di S. M. il Re Vittorio Emanuele II., di qualsiasi sesso, età e condizione, di volersi presentare all' I. R. Autorità Politica del Distretto ove essi risiedono allo scopo d'iservire sulle schede del Censo ivi depositate i loro nomi, nonché tutte le altre indicazioni in esse prescritte.

Si avverte inoltre che il censimento non ha scopo di leva o di fisco.

Alles Nichtkonveniente wird den P. T. Kunden entweder zurückgenommen oder gegen andere Waren ausgezahlt, ein Beweis der strengsten Solidität.

Es gilt nur eine Probe,

um sich von den flauend billigen Preisen der unten verzeichneten Gegenstände zu überzeugen.

Alle Waaren werden unter Garantie der besten Qualität verkauft.

Man findet eine derartige große Auswahl von den neuesten, prächtigsten, jemals importirten Gegenständen, wie es in Wien selten wäre. Es ist möglich, daß Jung und Alt, so daß man für eine Bagatelle ein idyllisch-pazifisches Souvenir für Damen und Herren als aus ihr starker Alters und Stances in ansehnlicher Auswahl finden kann.

Ein Preisverzeichniß erhält jedermann nach genauer Angabe der Adresse gratis franco geschickt, es ist daher für die P. T. Privatzimmer sehr wertvoll, daß ein solches Exemplar kommt zu Ihnen, indem darin sowohl der Preis als auch die Benennung aller auf dem Lager befindlichen Gegenstände genau ersichtlich sind. Die Verhandlungen geschehen entweder mit Nachnahme oder gegen Entfernung des Betrages.

Momento des Hauses: Auch billige Waaren kann gut sein!

Beste Hofsträger, außerordentlich prächtig, 1 Stück aus engl. Zwit. 45, 60, 80 Kr. aus Silber 9 Kr., fl. 1.20, 1.50.

Herrn engl. Seidenmesser, das Süd 25, 35, 45, 60, 80 Kr., fl. 1.20.

Echte Meerschaum-pfeife-Pfeifen und Griffe, schöne Hasen und kleine Schnüre 1 Stück 50 Kr., fl. 1.15, 2, 3.

Neueste prächtige Portemonnaies für Damen oder Herren, 1 St. Kr. 40, 60, 80, 90, fl. 1, die in Europa u. 1.20, 15, 2, 3, 4.

Prächtige Brieftaschen 1 St. Kr. 60, 80, fl. 1, 1.50; rechte Seiten 1 St. fl. 2, 2.50, 3, 4, 5.

Cigarettenhüllen 1 St. Kr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.50, kleine Seiten fl. 2, 2.50, 3, 4, 5.

Waarenkästen, mit Leder verziert und verarbeitet, fl. 10, 15, 20, 25; je nach Leder, fl. 20, 40, 50.

Hasen-Handtaschen, fl. 40, 60, 80, fl. 1, 1.20, 1.50, kleine Seiten aus purum Leder, mit Spiegel, fl. 2.20, 2, 3, 2.80, 3.20, 3.80, 4, 50, 5.

Wasserflaschen-Muffetassen, mit einer Einrichtung, fl. 1.20, 2.80, 3.50, 4, 50, 5.

Waarenkästen, mit Leder verziert und verarbeitet, fl. 1.20, 2.80, 3.50, 4, 50, 5.

Die grösste Auswahl der schönsten Albums.

für 2 Bilder, eben angefert. fl. 1, 60, 80, fl. 1, 1.20, 1.50, fein mit Goldprägung, fl. 90 fl. 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 100 und 200 Bilder, 1 St. fl. 4, 5, 6, 8.

Musik-Album.

Jedes Album spielt beim Drücken derselben wie das neueste und beständige Lied oder Oper, mit zwei bis drei Liedern zusammen. Werte auf genaue Herstellung derzeit mit dem Preis, welcher die Ausgabe haben das Album durchblättert und in jedem Moment mit Platz befreit wird.

1 Stück kleines Format fl. 9, 10, 1 Stück großes lange Format fl. 11, 1 Stück großes Quart, Brathülle fl. 14.

Die schönste aktuelle Feuerzündung mit automatischem Glückszettel und einem Schraffat am 1, 2 bis 3, eine Zündung am fl. 1, 4.50, 5.50, 6.50, 7.50.

Damen-Necessaires

mit Inhalt aller Nährequisiten, mit feinstem Leder, er aufzupacken fl. 1.50, fl. 1, 1.20.

Die nächste Preis gegen früher.

1 Paar Bijou, neueste Hasen, franz. Porcellan, fl. 40, 60, 80, fl. 1, 1.50.

Größere Sorten fl. 2, 3, 4, 5.

Ein prächtiges billiges Geschenk ist die neue Schreib-oxim aus Bronzegeguß, bestehend aus 10 Stücken, und zwar: 1 Kugelhalter, 1 Schreibstift, 1 Schreibtäfel, 1 Bleistift, 1 Schreibpfeife, 1 Thermometer, 1 Handkoffer, 1 Kugelzettel, 1 Etui, alles hübsch und elegant aus, Höhe und Breite sind 5 fl.

Haup.-Depot

von Damen-, Herren- und Kinderstrümpfen, bestes Jodhpur-Rabatt.

1 Dyr. Herrenstrümpf fl. 1.20, 2.40.

beste Serie fl. 3.50, 4.50.

1 " lange Damenstrümpf fl. 1.20, 2.50, 3.50.

beste Serie fl. 4.50, 5.50.

1 " Kinderstrümpf fl. 1.50, 2, 2.50.

Die grösste Auswahl von Ball-, Theater- u. Promenadefächern.

1 St. einfach, aber hübsch, fl. 30, 40, 60.

1 St. mit schöner Malerei, fl. 40, 50, fl. 1, 1.20, brautrot ausgedehnt, fl. 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5, 6.

Für Damen unentbehrlich.

Eine Universal-Dame-Visette-Kassette, groß, klein, poliert, mit Spiegel, mit sieben und mit zehn Inhalten von 1 Stück Visette, 1 Blazer, Parfüm, 1 Stück Waschpulpa, 1 Stück Taschenpulpa, 1 Brustpulpa, 1 Stück Zahnpasta, 1 Blazer parfum, 1 Parfümose, 1 Taschenpulpa, 1 Parfümflasche, 1 Nagelpulpa, 1 Nagellack, 1 Nagellaktfarbe, 1 Nagelflasche, 1 Zahnbürste, alles von einer Qualität und ohne zusammen flasche fl. 4.50.

Seiden-Halsbinden für Herren, 1 Stück schwarz oder blau, 25, 25, 60 fl.

Moderner Seiden-Schal mit 80 fl. fl. 1, 1.50.

Zugleich und die hochgeborenen Provinzbewohner auf meine Commissions-Abteilung aufmerksam; es ist dies das einzige Gewicht dieser Art, in dem sowohl der kleinste als auch der größte Auftrag, in jede Orange einschlägig, schnell und billig bearbeitet wird. Es empfiehlt sich daher zu zahlreichen Anträgen.

Das erste österr. Commissions-Geschäft des A. Friedmann in Wien, Braterstraße Nr. 26.

Natječaj.

Kod štedionice u Karlovcu je izražnjeno mjesto upravnog činovnika, koji knjige voditi, blagajnom upravljati i hrvatski, njemački a ako moguće i italijanski dopisovati ima. — Godišnja plaća je odmjerena na 1200 for. a. vr. uz nagradu, koju odbor štedioničkih članova ustanovi ljuje. —

Molitelji imaju jamčevinu od 1200 for. a. vr. položiti i svoje valjano obložene molbenice do 15. lipnja 1872 podpisom ravatelju podnesti.

U Karlovcu, 17. svibnja 1872.

Ravnatelj karlovačke štedionice:
Milan bar. Vranyczany.

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Kohlmarkt 4,

(56—24)

emitira

potegevalne liste

na pozneje zaznamovane vrste srećek in se smejo te sestave že za to k najbolj korisnim steti, ker je vsakemu lastniku takega potegevalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitek sanemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovih užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. 1860letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobitek gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vovod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Innsbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 3 srečke:

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vovod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningensko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južnonemške velj.

Zunanja naročila se promptno in tudi za povzetek store. — Vzdigatevni listi se po vsaki vzdigati franko — gratis razposiljajo.

Dr. J. G. Poppa

Anatherinova ustna voda,

posebno zoper vsak slab duh v ustih, naj pride od umetnih ali votnih zob ali od tabaka.

Ni boljšega za boleče, lahko krvaveče zobno meso, za trganje v zobe, pri razrahlačaji in ginjenji zombega mesa, posebno v viših letih, kadar je za premembro temperatu in posebno občutljivo.

Nad vse enljiva za rahlo stoječe zobe, bolezen, ktero precej zlaja in brani da se ne ponovi.

Spoln najboljše, kar se more rabiti, da so zobje in zobno meso čisti in zdravi.

Cena gld. 140 steklenica.

Dr. J. Poppa anatherinova zobna pasta.

Zgoraj imenovana zobna pasta je eden najlegotniših pomočkov za čiščenje zob, ker nima nikakoršnih zdravju škodljivih snovi v sebi, mineralični primeski ne delajo kvara zobnemu emaiju, organične privine te paste očiščujejo zobe, hladne in bolj živo delajo sklenino in slezeno, primešano eterično olje hladni usta, zobje postajajo vedno bolj beli in čisti.

Posebno jo gre priporočati potovaleem po suhem in po vodi, ker se ne da razstuti in se tudi po vsakodnevni mokri rabi ne pokvari. Cena za dozo 1 gl. 22 kr. a. v.

Dobi se v Mariboru v Bankalarjevi lekarni, pri g. A. W. Königu, lek. Marija pomočnica, pri g. F. Kolletigu in v Tauchmann-ovi bukvarnici; v nemškem Landsbergu pri A. L. Müllerju, lekarju; v Gleichenbergu pri F. pl. Feldbachu, lek.; v Konjicah pri C. Fischerju, lek.; Leibnitz, lek. vdove Kretzig; Ljutomeru lek. F. Pessiak; Murek lek. L. pl. Steinberg; v Ptuju lek. E. Reithammer; Radgoni lek. F. Schulz in J. Weitzinger; v Brežcah J. Schniderschitsch; Rogatec lek. Krisper; v Kisiljovi v lekarni; Stainz V. Timonšek, lek.; Sl. Bistrici J. Dienes, lek.; Slov. Gradev J. Kaligaritsch; Podčetrtek Vasulik lek. Varaždinu A. Halter, lekarnica. Deperis lekar v Ipavci.

(93—2) 20tin deležni listi

za vse vzdigatevne veljavne
brez daljšega doplačila

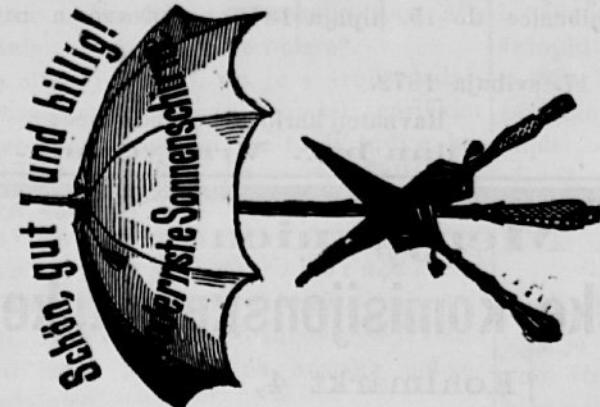
na

C. kr. avstr. državne srečke 1839ne gld. 10
C. kr. avstr. državne srečke 1860ne gld. 8
C. kr. avstr. državne srečke 1864ne gld. 8
Ogerske darsilne srečke 1870ne . . . gld. 7
Turske železnične srečke 1870ne (36 vzdigatevne veljavne) . . . . gld. 4

ROTHSCHILD & COMP.
Opernring 21.
DUNAJ.

Nakup in prodaj kakor menjavanje
vseh obstoječih
državnih papirjev, prioritetnih obligacij, sreček,
zelezničnih, banknih in obrtniskih akcij.
Reševanje kuponov,
Naročila za c. k. borsa
se za gotovino ali navržek 10 % izvršujejo.
Vse vrste srećek
se proti plačilom v mesečnih obrokih od gl. 5
na višje prodajejo.

20.000 senčnikov!

Wien, Praterstrasse 26.

A. Friedmann,

A. Friedmann,
Wien, Praterstrasse 26.

Neverjetno, pa vendar resnično je,

da se spodaj zaznamovane regulirane

Le gld. 10 prav angleška srebrna cilindrasta ura s kristalnimi stekli, kažalom minut, s fino veržico vred iz pravega talmi-zlata, z medaljonom in garantilnim pismom; bolj fine gld. 12, 14.

Le gld. 19.50 prav angleški, prefini vognji pozlačen sreberen kronometer z dvojnim plăščem, prefini emailiran, z fino veržico vred iz talmi-zlata, medaljon in garantilno pismo.

Le gld. 15.50 prav angleški, prefini vognji pozlačen sreberen kronometer z enojnim plăščem z veržico vred, medaljon in garantilno pismo.

Le gld. 14 prav angleška dobra ura iz talmi-zlata, cilindrasta, najnovježi fason, z dvojnim kristalnimi stekli, kjer se tudi zapro kolesje vidi, z veržico, medaljonom in garantilnim pismom.

Le gld. 14 ura v talmi-zlatu z dvojnim plăščem, savoneto, skakalem in kristalnimi stekli, z veržico vred iz pravega talmi-zlata, medaljonom in garantilnim pismom.

Le gld. 15 ali 18 prav angleški remontoar à la Prince of Wales, najmočnejše vrste s kristalnimi stekli, kolejem iz nikla v pravem čistem talmi-zlatu; te ure imajo prednost, da se lahko brez ključa

Srebrna cilindrasta ura s 4 rubini	od gld. 10 do 12
" detto z zlatim robom, na skok od gld. 13 do 14	"
" detto za gospe	od gld. 13 do 18
" na cilinder, z dvojnim zaporom od gld. 15 do 17	"
" detto s kristalnimi stekli	od gld. 14 do 17
" ure s sidrom na 15 rubinov	od gld. 16 do 19
" detto, bolj fine, s srebrnim plăščem	od gld. 20 do 23
" s sidrom z dvojnim zaporom	od gld. 18 do 23
" s sidrom, bolj fine	od gld. 24 do 28
" angleške s sidrom s kristalnim steklom	od gld. 18 do 25
" vojne ure s sidrom, dvojni zapor	od gld. 25 do 16

remontarne ure s sidrom, prav, ktere se daja z obodom navid	od gld. 28 do 30
remontarne ure z dvojnim zaporom	od gld. 35 do 40
remontarne ure s kristalnimi stekli	od gld. 30 do 36
vojne remontoarne ure	od gld. 38 do 45
ure za gospe s 4 in 8 rubini	od gld. 30 do 36
detto emailirane	od gld. 25 do 30
detto z zlatim plăščem	od gld. 30 do 36
detto emailirane z diamanti	od gld. 35 do 40
detto s kristalnim steklom	od gld. 36 do 45

kakor tudi

dalje

detto emailirane z diamanti	od gld. 50 do 65
siderne ure s 15 rubini	od gld. 35 do 44
detto bolj fine, zlat plăšč	od gld. 45 do 69
s sidrom in dvojnim zaporom	od gld. 55 do 58
detto z zlatim plăščem gld. 65, 70, 80, 90, 100 do 120	
detto s kristalnim steklom	od gld. 45 do 75
ure s sidrom za gospe	od gld. 40 do 48
detto s kristalnimi stekli	od gld. 45 do 60
detto z dvojnim zaporom	od gld. 50 do 56
remontoarne ure	od gld. 70, 80, 90 do 100
detto dvojnim zaporom od gld. 100, 110, 120 do 150	
Zlate remontoarne ure, plošnate, s steklom gld. 80, 90, 100	
detto, dvojni plăšč	gld. 100, 110, 120 do 150

Srebrne urne veržice po gld. 3.50, 4, 5, 6, 7, 8 do gld. 10.
Veržice iz talmi-zlata, kratke, po gld. 1, 1.30, 1.60, 2, 3, 4, 5, 6, dolge, * 1.60, 2.50, 3, 4, 5, 6 in 7.

Ure se menjujejo.

Vse ure so iz blaga prve vrste in se ne smejo zamenjavati z drugimi navadnimi sorte.

N. Glattau, Uhrmacher, Wien, Kärntnerstrasse Nr. 51, Palais Todesco.

Praktično občinstvo zdaj le redko še kupuje in nosi lišp iz pravega zlata, kjer si lo denarja požre, ker za prečudno dober kup imamo, kar pravo zlato popinom namestuje

(56—18)

novi iznajden metal

T a l m i - z l a t o !

**Pravo
le tukaj**

**Pravo
le tukaj**

Patent N. Glattau-a.

Garanira se, da se ta lišp tudi po dolgoletni noši ne spremeni, da se ne da ločiti od prav zlatega in da se po sledenih nizki ceni prodaja, zato da si ga vsakdo pripraviti zamore.

Lišp za gospe:

- 1 krasna broša, kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.80, gld. 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
- 1 par uhanov 80 kr., gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50.
- 1 garnitura broša in uhan po enem okusu gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8, 8.50, 9.
- 1 mičen ovratnik za gospe, s kričem 85 kr., fin gld. 1, prefin gld. 1.50, narhnečki gld. 2, 2.50.
- 1 težek zapestnik gld. 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7.
- 1 krasen medaljon, kr. 50, 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3, nartinečki gld. 3.50, 4, 5.
- 1 eleganten prstan s kameni ali brez njih kr. 50, 80, gld. 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50.
- 1 mičen lišp za okoli vrata z medaljonom gld. 2.80, 3, 3.50, 4, 4.50.

Lišp za gospode:

- 1 elegantna, najmodernočna veržica za uro gld. 1, 1.30, 1.60, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, z medaljonom, gld. 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6.
- 1 dolga veržica za okoli vrata, nelocljiva od prav zlate, gld. 1.80, 2.80, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7.
- 1 fina igla za šale ali vratnike, kr. 50, 80, gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
- 1 prefin medaljon za na uene veržice za gospode, gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

1 fin prstan za gospode s kameni ali brez njih kr. 50, 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4.

1 zvezek urnih naveskov 40, 60, 80 kr.

1 par narhnečki moderni gumb za mančete z emailiranimi kameni ali brez njih kr. 50, 80, gld. 1, 1.50, 2, 2.50.

1 garnitura predstajnih in mančetnih gumb po enem okusu kr. 50, 70, 85, gld. 1, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50.

Briljanten lišp, tako izpeljan, ko pravi, tako da celo poznatje prekani. Ta lišp je iz pravega kinckega srebra ali iz pravega talmi-zlata, kameni iz gorskega kristala, z diamantovim prahom brusenega, tako da nikdar živiga blišča ne zgubijo. Najmočnejše sorte so v pravo srebro vkovane.

1 broša gld. 1.50, 2, prav fina gld. 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1 par uhanov gld. 1.50, 2, popolnem finih gld. 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1 par predstajnih gumb gld. 1.10, 1.50, 2.

1 par mančetnih gumb, gld. 1.80, 2.80, 3, 3.50.

1 igla za ovratnik gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3.

1 briljanten prstan, prefin, gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5.

1 zapestnik z briljantnimi kameni nastavljen, gld. 2, 2.50, 3.50, 4.50.

v najelagancijskih fasonih iz jeta, lave, bivolovega rogu in ponarejenega jeta.

1 garnitura, broša in uhan po enem okusu le kr. 30, 40, 60, 80, gld. 1, 1.30, 1.50, popolnem fina, gld. 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, 4.

1 braclet kr. 30, 50, 80, gld. 1, 1.50.

1 veržica za okoli vrata s kričem v bivolovem rogu kr. 45, v kavčku kr. 65, 80.

1 garnitura predstajna in mančetne gume kr. 25, 25, 50, 80.

1 urna veržica kr. 20, 30, 50, 80.

1 dolga urna veržica kr. 30, 50, 80.

1 gumba za ovratnik 5 kr.

1 eleganten obroč za lase gld. 35, 50, 80.

1 lišp za žlost in črni modni lišp v napravljenem rogu in ponarejenem jeta.

1 lišp za gospode, gospoda garnituro tega lišpa nosi v takih satih pride, ga v malih minutah parfumira.

1 broša kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 3.

1 braclet kr. 50, 60, 80, gld. 1, 1.50, 2, 3.

1 ovratnik kr. 60, 80 do gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.

1 urna veržica za gospode, dleča gld. 1.40.

1 lišp za gospode, gospoda garnituro tega lišpa nosi v takih satih pride, ga v malih minutah parfumira.

1 broša kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 3.

1 braclet kr. 50, 60, 80, gld. 1, 1.50, 2, 3.

1 ovratnik kr. 60, 80 do gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.

1 urna veržica za gospode, dleča gld. 1.40.

1 lišp za gospode, gospoda garnituro tega lišpa nosi v takih satih pride, ga v malih minutah parfumira.

1 broša kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 3.

1 braclet kr. 50, 60, 80, gld. 1, 1.50, 2, 3.

1 ovratnik kr. 60, 80 do gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.

1 urna veržica za gospode, dleča gld. 1.40.

1 lišp za gospode, gospoda garnituro tega lišpa nosi v takih satih pride, ga v malih minutah parfumira.

1 broša kr. 80, gld. 1, 1.20, 1.50, 2, 3.

1 braclet kr. 50, 60, 80, gld. 1, 1.50, 2, 3.

1 ovratnik kr. 60, 80 do gld. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50.

1 urna veržica za gospode, dleča g